
Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:1

Utlandskyrkans helg

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:3 i vilken motionärerna föreslår att kyrkomötet ska besluta att uppdra till kyrkostyrelsen att en av de helger då utlandskyrkan får rikskollekt ska benämnas ”Utlandskyrkans helg”. Utskottet menar att den kunskap om och det engagemang för utlandskyrkan som motionen syftar till inte kan beslutas på nationell nivå. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:3.

Motionens förslag

Motion 2021:3 av Bengt Olsson m.fl., Utlandskyrkans helg

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ge en av de helger då rikskollekt tas upp till förmån för Svenska kyrkan i utlandet benämningen ”Utlandskyrkans helg” och att den genomförs årligen vid en helg gemensam för alla Svenska kyrkans församlingar.

Bakgrund

Svenska kyrkan i utlandet har gamla anor och i nutid stort antal besök från såväl utlandssvenskar som turister. De rikskollekter kyrkostyrelsen beslutar om till Svenska kyrkan i utlandet har sedan åtskilliga år varit förlagda till en högsommarsöndag, söndagen den helige Mikael's dag och lördagen alla helgons dag.

Perioden den helige Mikael's dag – alla helgons dag är sedan länge utlandskyrkans särskilda insamlingsperiod, som alltjämt kommuniceras till ombud och församlingar.

I kyrkoordningens 28 kapitel finns bestämmelser om kyrkoåret. Det omfattar förutom söndagarna de särskilda helg- och högtidsdagarna. Officiella minnesdagar eller liknande ingår inte i bestämmelserna. Bestämmelserna om kyrkoåret fick i huvudsak sin nuvarande lydelse i samband med 2002 års kyrkomötes beslut om en ny evangeliebok (KmSkr 2002:6). Den borgerliga kalenderns allmänna helgdagar är i huvudsak desamma som kyrkoårets. Bestämmelser om vilka som är allmänna helgdagar finns i lagen (1989:253) om allmänna helgdagar.

”Utlandskyrkans helg” har aldrig funnits som söndagsnamn i någon av Svenska kyrkans evangelieböcker. Som fristående ord förekommer helg heller inte i officiell text utan hör till allmänspråket. Däremot har begreppen ”utlandskyrkans dag” och ”utlandskyrkans helg” i olika sammanhang använts i inspirerande syfte, såväl vid nationella evenemang som i lokala sammanhang.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:3.

Utskottet ställer sig avvisande till att nationell nivå ska förlägga särskilda dagar utöver existerande kyrkoår, då Svenska kyrkans kyrkoår inte innehåller minnesdagar eller liknande utöver kyrkoårets söndagar och helgdagar.

Utskottet menar att engagemang för utlandskyrkan växer fram på församlingsnivå snarare än beslutas från nationell nivå. Utskottet konstaterar att det redan finns en insamlingsperiod för utlandskyrkan. Det är under den redan nu möjligt för församlingar att informera brett om utlandskyrkans verksamhet.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motion 2021:3 ska avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Katarina Glas, Celina Falk, Stig Axelsson, Jan Wahn, Niklas Larsson, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:2

Medlemskapet i ACT Alliance

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:15 i vilken föreslås att programmet Interreligiös praktik för fred – en värld av grannar snarast avvecklas samt att avveckling av medlemskapet i ACT-alliansen påbörjas. Utskottet konstaterar att programmet avslutas enligt plan, att medlemskapet är värdefullt och att motionen därför bör avslås i sin helhet.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2021:15 punkt 1,
2. avslå motion 2021:15 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2021:15 av Kjell O Lejon och Berth Löndahl, Medlemskapet i ACT Alliance

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. snarast möjligt avsluta programmet Interreligiös praktik för fred – en värld av grannar,
2. i lämpliga former påbörja en avveckling av medlemskapet i ACT Alliance.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:15 i Ln 2021:5y, *bilaga*.

Bakgrund

Svenska kyrkan deltar i Guds mission som till sin karaktär är gränsöverskridande, lokal och världsvid på samma gång. Som evangelisk-luthersk kyrka är Svenska kyrkan en del av en gemenskap av kyrkor som ”är kallade och utsända att vara delaktiga i att förändra världen.” (Lutherska världsförbundet, *Kyrkan i det offentliga rummet*, 2016, sidan 18).

I kyrkoordningen finns sedan 2012 en avdelning som handlar om Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund. I inledningen till den fjortonde avdelningen har den första meningen följande lydelse ”Svenska kyrkan är en del av den världsvida

kyrkan och har en kallelse till kyrkans synliga enhet”. Den ”vidare ekumeniska kallelsen” beskrivs i inledningen bland annat med ”att verka för kyrkans enhet, mänsklighetens gemenskap och världens helande.”

I december 2020 antog kyrkostyrelsen *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan*, som är en del av arbetet för att uppfylla den långsiktiga målbilden år 2030 om att stärka och utveckla relationer med kyrkans omvärld (KsSkr 2020:1, delmål 2B). I plattformen slås fast att

Samverkan med andra trossamfund och organisationer förutsätter inte att alla inblandade tycker likadant i varje fråga. Svenska kyrkans arbete inom fältet visar hur en överlappande konsensus i särskilda frågor, som religionsfrihet, migration och integration ger en grund för såväl ekumenisk som interreligiös praktik med det gemensamma goda för ögonen.

I plattformen konkretiseras denna kallelse och beskriver Svenska kyrkans uppdrag i de multilaterala och bilaterala ekumeniska relationerna, inklusive ACT-alliansen. Detta är utgångspunkten för Act Svenska kyrkans ekumeniska förhållningssätt.

Diakoni är kyrkans uppgift att tjäna mänskligheten så att Guds kärlek kommer till uttryck gentemot alla människor oavsett tro, tradition och värderande åtskillnad. Den är en integrerad och omistlig del av kyrkans identitet och uppdrag i lokala såväl som globala sammanhang. I globala ekumeniska kontexter används begreppet ”ekumenisk diakoni” för det humanitära såväl som för det internationella utvecklingssamarbetet. Det som utmärker ekumeniska diakonala aktörer är att de hänvisar till både religiösa och sekulära begrepp när de förklarar sin handling och dess mål. Den ekumeniska diakonin är alltså tros- och rättighetsbaserad. Den innebär att social handling är rotad i socio-politisk kunskap och analys. I den ekumeniska diakonin kommer kyrkornas särskilda kapacitet till uttryck där olika parter samarbetar för att uppnå gemensamma mål; lokala kyrkor, diakonala och teologiska institutioner samt internationella aktörer bidrar med sina resurser.

ACT-alliansen

ACT-alliansen har sitt ursprung i att Kyrkornas världsråd (KV) och Lutherska världsförbundet (LVF) 1995 beslutade att slå ihop sina humanitära avdelningar och bildade ACT International. ACT har sedan utvecklats till att inbegripa även utvecklingssamarbete och påverkansarbete. ACT-alliansen som den ser ut idag har funnits sedan 2010 och har cirka 140 medlemmar i ungefär lika många länder. ACT är inte en egen organisation på samma sätt som KV och LVF utan en allians av medlemmar, vilket innebär att ACT-alliansen är vi alla tillsammans. Det finns ett sekretariat i Genève. ACT-alliansen är idag en av världens största koalitioner av protestantiska och ortodoxa kyrkor samt kyrkorelaterade organisationer som arbetar med humanitärt, utvecklings- och påverkansarbete. För att vara medlem i ACT-alliansen måste man vara medlem av, eller relatera till en medlem av, KV och/eller LVF. I ACT-alliansen är det alltså inte Svenska kyrkan som kyrka som är medlem utan dess internationella verksamhet.

ACT-alliansens paragraf om proselytism (<https://actalliance.org/documents/act-alliance-code-of-good-practice/>) tillkom för att alla medlemmar ska följa de humanitära principerna om icke-diskriminering, transparens, humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende. Det betyder att medlemmar i ACT-alliansen förbinder sig att rädda människors liv och lindra deras nöd, oavsett deras religiösa, etniska eller politiska tillhörighet. Medlemmar ska inte utnyttja människors utsatthet för att få dem att ändra sin religiösa eller politiska uppfattning. Om dessa principer inte efterlevs i arbetet med människor i utsatta situationer, trauma och kris, kränks människovärdet. ACT-alliansen

beskriver vidare att det humanitära arbetet, utvecklingssamarbetet och påverkansarbetet är ett vittnesbörd om Guds ovillkorliga kärlek till världen. Det är ett ekumeniskt förhållningssätt att avstå från proselytism när man utför internationellt humanitärt arbete eller utvecklingsarbete.

Programmet Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar

För många av Svenska kyrkans församlingar har förändrade migrationsmönster inneburit fler möten med personer av såväl annan kyrkofamilj som annan religiös tillhörighet. Den senaste intensiva perioden av välkomnande i Sverige finns dokumenterad i skriften *En tid av möten* som behandlar åren 2015–2017. I mötet med människor på flykt, i nystart och integration uppstår på många håll också religionsmöten ”i praktiken”.

Som beskrivits i bakgrundsbeskrivningen till 2017:145 finns utöver biskopsbrevet, *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext*, internationella ekumeniska överenskommelser som vägleder Svenska kyrkans och andra kyrkors medlemmar i att bygga respektfulla relationer till människor som tillhör andra trostraditioner, likaväl som till dem som inte bekänner sig till någon religion. År 2011 enades KV, Påvliga rådet för interreligiös dialog och Evangeliska Världsalliansen, som utgör 90 procent av världens kristna, om det ekumeniska dokumentet *Kristet vittnesbörd i en mångreligiös värld: Rekommendationer för uppförande*. I Sverige står såväl Sveriges kristna råd som Svenska missionsrådet bakom dokumentet.

Programmet Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar är sedan 2018 en del av Svenska kyrkans arbete för samhällets sammanhållning och för människor på flykt och i integration i Sverige och Europa. Initiativet till programmet togs av ärkebiskop Antje Jackelén. Genom programmet vill Svenska kyrkan bidra till fredlig samexistens och ett humant Europa, som präglas av social och andlig hållbarhet.

Programmet befinner sig i spänningsfältet mellan arbetet med och för människor på flykt och de möten och samarbeten mellan religioner som följer därav. Programmet arbetar i linje med Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan och bidrar till nationell nivåns strategiska arbete med stift och församlingar för social sammanhållning mellan grupper i samhälle och kyrka. En bärande del i arbetet är att söka synliggöra religiösa och interreligiösa aktörers arbete i fältet. Runt om i Europa står religiösa samfund och organisationer, precis som Svenska kyrkan, i omfattande och uthålligt arbete med och för människor på flykt och i etablering, men också och inte minst viktigt – med de samhällen som välkomnar. En värld av grannar verkar för att detta arbete ska bli stärkt, delat och synliggjort. Arbetet sker bland annat genom byggande av nätverk bland de praktiker och organisationer som är verksamma i fältet. För att anpassa arbetet till rådande omständigheter har programmet de senaste åren framgångsrikt sökt och arbetat med nya digitala mötes- och samarbetsformer.

Programmet är tidsbegränsat men till följd av pandemin har programmet förlängts med ett år och ska enligt plan avslutas med ett digitalt *Ärkebiskopens möte* i februari 2022. Under fyra digitala seminariedagar, en ”week of neighbours”, öppnar Ärkebiskopens möte vägar för En värld av grannars praktiker, personer med egen erfarenhet av att vara på flykt och samsarbetsorganisationer runt om i Europa att synliggöra sitt arbete, dela ”best practice”, bjuda in till samtal och debatter och lyfta utmaningar och framgångar i religiösa och interreligiösa aktörers arbete för välkomnande och inkludering. Det digitala formatet öppnar för stor interreligiös och innehållslig bredd.

Islamic Relief är en politiskt obunden humanitär organisation som bistår civila i krig och konflikter. Deras bistånd ges oavsett mottagarnas bakgrund, religion, kön och etnicitet. De är partner till Lutherska världsförbundet och får bidrag från Sida, Forum syd och Radiohjälp och där granskas de på de sätt som partnerskapen kräver.

Under 2020 visade det sig att företrädare för Islamic Relief Worldwide uttryckt sig antisemitiskt. Organisationen vidtog åtgärder, på egen hand och i samarbete med partner. Arbetet gav resultat. I april 2021 visade en oberoende, av Sida tillsatt utredning, att Islamic Relief Worldwide följer etiska riktlinjer och internationella principer för humanitärt bistånd – och att Sida därför tillsammans med bland annat EU, Kanada och flera FN-organ fortsätter samarbetet¹. Även LVF, där Svenska kyrkan ingår, har sedan 2014 ett formaliserat samarbete med Islamic Relief Worldwide, bland annat kring kunskaphöjning av religionskompetens och -känslighet i katastrofbistånd².

Erfarenheter av interreligiösa samarbeten som etablerats och växt fram före mars 2020, har också visat sig vara användbara och viktiga i tider med pandemi och kris i samhället, till exempel samordning kring diakonala insatser tillsammans med Islamic Relief Sverige.³

Utskottets överväganden

Motion 2021:15, punkt 1, om En värld av grannar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:15, punkt 1.

Utskottet menar att arbetet i programmet *Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar* är ett angeläget bidrag i den interreligiösa dialogen för fred. En värld av grannar avslutas enligt plan i februari 2022.

Utskottet vill framhålla att Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan tydligt betonar betydelsen av långsiktigt fredsarbete: ”Svenska kyrkans engagemang i den globala organisationen *Religions for Peace* och att arbetet inom Sveriges interreligiösa råd (SIR) är uttryck för ett sådant fredsbygge.”

Utskottet noterar även att Islamic Relief är en politiskt obunden humanitär organisation som granskas på de sätt som partnerskapen med Sida, Forum syd och Radiohjälpens kräver. Sida kom fram till slutsatsen att Islamic Relief uppfyller principerna om neutralitet, opartiskhet och oberoende i biståndsarbetet i en utvärdering som publicerades i april 2021. Det här innebär även att FN-systemet och de flesta av medlemsstaterna fortsätter att samarbeta med Islamic Relief.

Utskottet konstaterar att uttalandet från De Ungas Kyrkomöte med anledning av motionen ligger i linje med utskottets uppfattning. Utskottet föreslår att motion 2021:15, punkt 1 ska avslås.

Motion 2021:15, punkt 2, om medlemskapet i ACT Alliance

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:15, punkt 2.

Utskottet menar att ACT-alliansen är en viktig organisation som tillsammans med kyrkor över hela världen genomför ett ovärderligt arbete. Denna samverkan är en god väg framåt där Svenska kyrkans internationella arbete tillsammans med andra ACT-medlemmar arbetar med diakonalt humanitärt arbete, långsiktigt bistånd och påverkansarbete. Inom ACT-alliansen har man förbundit sig till vissa kvalitetsprinciper, som att människor i utsatthet ska hjälpas villkorslöst och opartiskt, och att det inte görs skillnad på människor. Den kristna tron är grunden för det internationella arbete som Svenska kyrkan medverkar till.

¹ www.sida.se/om-sida/nyheter/sidas-utredning-av-islamic-relief-klar

² www.lutheranworld.org/news/lutheran-world-federation-and-islamic-relief-worldwide-publish-manual-faith-sensitive

³ internwww.svenskakyrkan.se/Diakoni/nya-svenskar

Utskottet anser det vara av största vikt att Act Svenska kyrkan inte ägnar sig åt proselytism i det internationella utvecklings- och biståndsarbetet. I detta arbete är Svenska kyrkan ett redskap i Guds mission.

Det bedrivs även samarbete med andra än ACT-alliansen i den internationella verksamheten. Act Svenska kyrkan stöder till exempel lutherska systerkyrkor med kärnstöd, vilket gör att de kan stärka sitt arbete med evangelisation och teologisk utbildning, samt kan avsätta anslag för socialt och diakonalt arbete. Anslagen till lutherska systerkyrkor finansieras med Svenska kyrkans egna medel, inte med Sida- eller EU-anslag.

Utskottet konstaterar att uttalandet från De Ungas Kyrkomöte med anledning av motionen ligger i linje med utskottets uppfattning. Utskottet föreslår att motion 2021:15 punkt 2 ska avslås.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Stig Axelsson, Karin Nodin, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Sverigedemokraterna motsätter sig ekumenikutskottets beskrivning av Islamic Relief. Islamic Relief är en global organisation där dess medlemmar och representanter kontinuerligt har hyllat terrororganisationer och spridit antisemitiska budskap. Detta framhävs inte i motionssvaret vilket Sverigedemokraterna motsätter sig.

Marcus Lagerroos

Särskild mening

Jag ansluter mig till det särskilda yttrandet.

Emilia Persson

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:5y

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2021:3

Interreligiös uppföljning

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:20, där kyrkomötet föreslås uppdra till kyrkostyrelsen att följa upp ärkebiskopens Interfaith Climate Summit, som ägde rum 28–29 november 2008 i Uppsala. Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att motionen ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2021:20 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Motionens förslag

Motion 2021:20 av Anna Karin Hammar och Roberth Krantz, Interreligiös uppföljning

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att låta anordna en interreligiös uppföljning av ärkebiskopens Interfaith Climate Summit – som ägde rum den 28–29 november 2008 – med fokus på klimat, biologisk mångfald och den ekologiska krisen.

Yttrande från andra utskott

Förvaltarskapsutskottet har yttrat sig över motion 2021:20 i F 2021:2y, *bilaga*.

Bakgrund

Interfaith Climate Summit var en interreligiös högnivåkonferens som arrangerades 28–29 november 2008 i Uppsala på initiativ av dåvarande ärkebiskop Anders Wejryd. Den möjliggjordes med anslag från Svenska kyrkan efter beslut av kyrkostyrelsen.

I konferensen deltog 29 representanter för olika religiösa traditioner som fått en personlig inbjudan till konferensen, och därutöver omkring 1 500 deltagare. Under de två dagarna hölls en mängd nationella och internationella seminarier. Syftet med konferensen var att kommunicera globalt ett hoppfullt, etiskt-religiöst budskap om behovet av att minska den globala uppvärmningen, samt att förebygga och lindra effekterna av torka, översvämning, stormar och andra följdverkningar av klimatförändringarna. Dessutom samtalades det under konferensen om följderna av klimatförändringar för världens vattentillgångar och matreserv och det gjordes en direkt koppling till FN:s millenniemål och den s.k. Post-Kyoto Process som FN:s klimatpanel IPCC skulle presentera efter år 2012.

Konferensen antog ett dokument, *Uppsala Manifesto 2008*, där huvudfokus var att förmedla ett budskap till *UN Framework Convention on Climate Change* UNFCCC (FN:s klimatkonvention) med sikte på 2009 och FN:s klimatkonferens i Köpenhamn 2009. Manifestet överlämnades till FN och till den svenska regeringen (eftersom Sverige var ordförandeland i EU år 2009). (www.svenskakyrkan.se/filer/Manifesto_Uppsala_2008_eng.pdf)

I samband med konferensen utgavs även en särskild skrift, *Uppsala Interfaith climate manifesto 2008*, där bland annat manifestet och olika religiösa traditioners syn på klimat och klimatförändringarna presenterades. Boken översattes även till arabiska och har fått stor spridning globalt bl.a. i miljöarbetet i Mellanöstern.

Efter 2008 har flera *interfaith statements* och uttalanden tillkommit i samma anda som *Uppsala Interfaith Climate manifesto*, med Kyrkornas världsråd (KV) och olika traditioner som undertecknare. Svenska kyrkan arbetar kontinuerligt med andra religiösa företrädare i klimatfrågan, framför allt genom KV men också med Lutherska världsförbundet (LVF) och de nordiska kyrkorna.

Trosbaserade samfund har observatörsstatus hos FN och deltar genom KV vid de årliga klimattoppmöten som arrangeras av FN. Inför klimattömet i Marrakesh hösten 2016 (COP22) uppmanade Svenska kyrkan, tillsammans med över 300 religiösa och andliga ledare från 58 länder, världens stater att omdirigera de globala kapitalflödena, bort från fossilt till klimatsmarta lösningar. Till COP26 i Glasgow i november 2021 har också Svenska kyrkan observatörsstatus och planerar en delegation med bland andra ärkebiskopen.

Biskopsmötet skrev 2014 ett biskopsbrev, *Ett biskopsbrev om klimatet*, där fakta om klimatet förenas med kyrkans erfarenheter. I brevet uppmanas till engagemang hos beslutsfattare, företag, organisationer och hos enskilda människor. Brevet reviderades 2019 eftersom klimatkrisen då accelererat. (www.svenskakyrkan.se/klimatbrevet).

Samma år tog kyrkostyrelsen beslut om Svenska kyrkans färdplan för klimatet med effektmålen klimatneutralitet 2030, värdeförändringar och klimaträttvisa. Färdplanen har bearbetats av stiftet och gäller därför såväl nationell nivå som Svenska kyrkans tretton stift. Genom etappmål pågår satsningar inom ramen för kyrkans grundläggande uppgift, fastighetsförvaltning, kapitalförvaltning, konsumtion, resande med mera med en första statusrapportering hösten 2021. Etappmålen omfattar även internationell ekumenisk samverkan.

Det finns ett stort förtroende för Svenska kyrkans arbete med frågorna hos många internationella interreligiösa nätverk men också bland ekumeniska partner. Sedan 2015 har även den katolska kyrkan blivit en alltmer engagerad partner för gemensamt internationellt ekumeniskt och interreligiöst arbete när det gäller klimatfrågorna.

År 2022 är det femtio år sedan FN:s första miljökonferens ägde rum, Stockholmskonferensen 1972. 1–3 juni 2022 kommer regeringen stå värd för ett nytt högnivåmöte för att markera detta. Konferensen går under arbetsnamnet Stockholm +50 och kopplar till Agenda 2030:s mål (12 hållbar konsumtion och produktion, 13 bekämpa klimatförändringarna, 14 hav och marina resurser och 15 ekosystem och biologisk mångfald). Sveriges kristna råd (SKR) och Svenska Kyrkans Unga är engagerade i processen och planerar att ordna sidoevenet vid konferensen för att adressera makthavare i Sverige och hela världen samt lyfta trosbaserade organisationers engagemang och kraft som förändringsdrivare.

För SKR är frågor omkring klimat, biologisk mångfald och den ekologiska krisen viktiga, inte minst i SKR:s samarbete med Sveriges interreligiösa råd, SIR. När företrädare för de olika trossamfundet kommit samman har en viktig fråga varit religionernas syn på naturen och människans miljöansvar. Det finns även en interreligiös

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2021:20 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Det är utskottets övertygelse att klimatfrågorna är en ödesfråga för mänskligheten och att det brådskar att vidta genomgripande åtgärder för att säkra planetens och mänsklighetens överlevnad. Utskottet menar att det är väl dokumenterat såväl i bakgrundsbeskrivning, som i förvaltarskapsutskottets yttrande, att Svenska kyrkan på en mängd sätt kontinuerligt följer upp ärkebiskopens interreligiösa *Interfaith Climate Summit 2008*. Tillsammans med KV, LVF och de nordiska kyrkorna arbetar Svenska kyrkan kontinuerligt med andra religiösa företrädare för att på olika sätt uppmärksamma klimatfrågor och klimatförändringarnas betydelse. Som exempel noteras att Svenska kyrkan till den globala klimatkonferensen i Glasgow i november 2021 har observatörsstatus och deltar med en delegation under ledning av ärkebiskopen. Svenska kyrkan deltar även aktivt i SKR och inte minst i SKR:s samarbete med Sveriges interreligiösa råd, SIR, för att interreligiösa aspekter på klimatkrisen ska uppmärksammas.

Den höga ambitionsnivån, i Svenska kyrkan och i internationella ekumeniska organisationer som KV, är berömvärd trots att resurser stundtals är begränsade, inte minst till SIR.

Utifrån det faktum att konferensen 2008 var ett initiativ från dåvarande ärkebiskopen och kyrkostyrelsen, konstaterar utskottet att det även nu finns behov att från den nationella nivån ytterligare prioritera frågor om klimat utifrån ett interreligiöst perspektiv. I *Ett biskopsbrev om klimatet*, skrivet 2014 och reviderat 2019, uppmanas till engagemang hos beslutsfattare, företag, organisationer och hos enskilda människor.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsen såväl som ärkebiskopen under många år prioriterat klimatfrågorna utifrån den särskilda roll Svenska kyrkan har, inte minst utifrån en interreligiös kontext och i samråd med andra ekumeniska aktörer och trosföreträdare.

En möjlighet vore även att bland annat dessa frågor får prioritet och finns med i beredningen av det ekumeniska mötet 2025 (KmSkr 2017:15) som blir en uppföljning av det globala ekumeniska mötet 1925.

Utskottet föreslår att kyrkomötet beslutar att motionen därmed ska anses besvarad.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Stig Lundberg, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Stig Axelsson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Karin Nodin, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Eu 2021:3

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Förvaltarekapsutskottets yttrande 2021:2y

Interreligiös uppföljning

Till ekumenikutskottet

Förvaltarekapsutskottets yttrande över motion 2021:20

Förvaltarekapsutskottet anser att både klimatfrågor och interreligiösa frågor är viktiga utmaningar för Svenska kyrkan. Utskottet ställer sig därför positivt till motionen om en uppföljning på *Interfaith Climate Summit* som ägde rum på ärkebiskop Anders Wejryds initiativ år 2008. I en global kris som klimatkrisen, med den medföljande minskningen av biologisk mångfald, är det viktigt att engagemanget för klimatfrågor inte bara sker i ekumeniskt samarbete utan också tillsammans med representanter från andra religioner. Svenska kyrkan är en aktiv part i interreligiös samverkan vilket kommer till uttryck i programmet *En värld av grannar* men också genom medverkan i en arbetsgrupp i SKR (Sveriges kristna råd) och via SKR även i SIR (Sveriges interreligiösa råd). Förvaltarekapsutskottet anser att klimatfrågan och det interreligiösa samarbetet är centrala frågor som behöver behandlas kontinuerligt med viss periodicitet.

Kyrkomötet 2017 har beslutat att det banbrytande ekumeniska Stockholmsmötet 1925 ska högtidlighållas år 2025 och att då det första ekumeniska konciliet i Nicea 325 också ska finnas i åtanke (motion 2017:22).

Förvaltarekapsutskottet menar att högtiden 2025 skulle kunna fungera som en uppföljning av 2008 års *Interfaith Climate Summit* och att skogen och hållbarheten skulle kunna vara ett möjligt huvudtema vid högtiden. Om inte klimatfrågan och de interreligiösa frågorna kan få en framskjuten plats vid högtiden 2025 behövs det ett alternativt datum för uppföljningskonferensen.

Digitalt sammanträde den 6 oktober 2021

På förvaltarekapsutskottets vägnar

Gunilla Franzén, ordförande

Michael Nausner, sekreterare

Beslutande: Gunilla Franzén, ordförande, Claes Block, Camilla Persson, Sven Erik Bodén, Björn Andersson, Stefan Linderås, Anne Olofsson, Jörgen Åkesson, Lennart Persson, Jan-Åke Isaksson, Sven Ingvar Holmgren, Ida Netzel, Margareta Carlsson, Karl-Gunnar Svensson och Leif Nordenstorn.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Kicki Mattsson, Rebecca Hägg, Isak Öhrlund, Gunnel Eriksson, Lars Bryntesson, Anna Karin Hammar, Victor Månsson, Kerstin Lindh Wallin, Carin Jakobsson, Margareta Hedström, Daniel Spiik, Elisabeth Werner, Samuel Lilja, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Biskop Mikael Mogren har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:4

Religionsdialog

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:23 om religionsdialog. Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att ta fram en handledning för religionsdialog som tydliggör syftet med dialogen och som gör att Svenska kyrkan vidhåller sin kristna tro och Svenska kyrkans identitet. Utskottet menar att det redan finns nödvändiga dokument och skrifter i arbetet med religionsdialog för församlingarna. Utskottet föreslår kyrkomötet att motionen ska anses besvarad.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att motion 2021:23 ska anses besvarad med vad utskottet anför.

Motionens förslag

Motion 2021:23 av Julia Kronlid m.fl., Religionsdialog

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram en handledning för religionsdialog som tydliggör syftet med dialogen och som gör att Svenska kyrkan vidhåller sin kristna tro och Svenska kyrkans kristna identitet.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:23 i Ln 2021:5y, *bilaga*.

Bakgrund

Frågor om religionsdialog har behandlats av flera kyrkomöten, (motion 1998:510, Eu 1998:502, motionerna 2000:57 och 76, Kl 2000:11, motionerna 2011:53 och 75, Kl 2011:7 och motion 2019:10, Eu 2019:1). Motionärerna har framför allt efterfrågat kunskapshöjande insatser i form av studiematerial gällande i första hand islam, men också judendomen och i något fall skillnaden mellan dessa och kristendomen i syfte att stärka människor i mötet med andra religioner. Motion 1998:510 avslogs på grund av islamprojektets avslutande och en pågående beredning. Motion 2000:57 föreslog en resurstillsättning inom religionsdialogsarbetet som bifölls. Motionerna 2011:53, 2011:75 och 2019:10 avslogs då utskottet ansåg att det redan fanns studiematerial gällande religionsdialog. Även förra året behandlade kyrkomötet en motion (2020:16, E 2020:1) om interreligiös dialog. Motionärerna föreslog ett förtydligande av syftet med Svenska kyrkans delaktighet i den interreligiösa dialogen samt en effektivisering

av densamma. Båda punkterna i motionen avslogs då utskottet ansåg att vikten av att delta i religionsdialog är fortsatt stor på alla nivåer inom Svenska kyrkan.

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* (2019) handlar om att vi som företrädare Svenska kyrkan vid de kyrkliga handlingarna ska vara förankrade i vår identitet och öppna mot människor i en mångreligiös kontext.

Biskopsbrevet handlar vidare om de specifika mötena i samband med övergångsriterna (dop, konfirmation, vigsel, begravning) i livets olika skeden. I brevet påtalas att tre perspektiv är särskilt viktiga i dessa möten, nämligen respekt för den enskilda människan, en god relation till andra trossamfund och en genomtänkt religions- och missionsteologisk grundhållning. Biskopsbrevet bejakar även innehållet i den tidigare skriften *Tio utgångspunkter för religionsteologisk reflektion och pastoralt handlande* (Svenska kyrkans forskningsråd, Tro & tanke 2001:3) som behandlar religionsmöten. Här beskrivs den heliga Anden som boning i andra religioner i syfte att vi som människor ska ha en öppen attityd för det vi möter, det vill säga att se oss själva i den andra. Biskopsbrevet skriver: ”Bekännelsen till den uppståndne är kyrkans hjärtpunkt. När öppenheten för den andre leder till otydlighet om den egna bekännelsen, är båda parter förlorare.”

Sann mot sig själv – öppen mot andra (2011), som är Svenska kyrkans teologiska kommittés skrift, med studiehandledning, om hur vi kan förhålla oss till människor av annan tro, beskriver en inkluderande hållning som rimlig för Svenska kyrkan i ett mångreligiöst samhälle. Svenska kyrkan har sedan länge lämnat rollen som ”maktkyrka” och är en demokratisk kyrka i ett samhälle där religioner lever tillsammans och i möten med varandra utan att ge upp det som uppfattas som omistligt i vår egen tradition. I mötet med andra religioner är erfarenheten att den egna tron stärks och ”fördjupas och vi kan upptäcka nya sätt att uttrycka kristna insikter”.

Rapporten *Svenska kyrkans interreligiösa sammanhang* (se länk nedan) har tagits fram på uppdrag av kyrkomötet (KmSkr 2014:4) i syfte att genomföra en kartläggning av de interreligiösa och interkulturella sammanhang där Svenska kyrkan finns med. Rapporten ska fungera som en inspirationskälla till arbetet med att utveckla mötet mellan religioner i lokala församlingar. Rapporten beskriver bland annat olika sätt att bedriva lokal religionsdialog och att religionsdialog är beroende av det lokala sammanhanget och behovet. Syftet med religionsdialogen är att göra lokalsamhället till en bättre plats att leva på.

(www.svenskakyrkan.se/nyheter/rapporter-om-svenska-kyrkans--roll-i-religionsmoten)

Som en åtgärd för att uppnå den långsiktiga målbilden år 2030 (KsSkr 2021:1, s. 13) om att stärka och utveckla relationer med kyrkans omvärld har kyrkostyrelsen uppdragit till kyrkokansliet att implementera *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* (antagen av kyrkostyrelsen 2020-12-16). Plattformen för ekumenik och interreligiös samverkan är framskriven i enlighet med motiv och utgångspunkter angivna i kyrkoordningens fjortonde avdelning (59 kap.).

Dokumentet anger teologiska utgångspunkter, riktning och vägval för Svenska kyrkans engagemang under de närmaste fem åren. Plattformens inriktning och arbetets omfattning avser Svenska kyrkan på nationell nivå. Plattformen pekar på att interreligiös samverkan genom olika former av interreligiösa råd har varit och är viktigt i arbetet med att stärka religionsfrihet och motverka olika former av religiös diskriminering som antisemitism, kristofobi och islamofobi. Det har också visat sig att de interreligiösa råden som byggt upp sitt arbete under de senaste två decennierna har varit viktiga, även i tider av kris. Det är ett viktigt fredsarbete för hela samhället och Svenska kyrkans arbete i Sveriges interreligiösa råd är ett uttryck för detta. Plattformen lyfter fram att det finns en religionsteologiskt förankrad beredskap i många av

Svenska kyrkans församlingar att bedriva undervisning för nyanlända och andra som vill bli döpta, samtidigt som man odlar goda relationer med andra trosamfund.

Lokalt i Svenska kyrkans församlingar finns stor erfarenhet av religionsdialog och det finns stöd och erfarenhet att hämta från stiftskanslierna, i ovanstående skrifter samt i olika nätverk, som till exempel Sveriges kristna råd och Sveriges interreligiösa råd.

Internationellt samarbetar Svenska kyrkan med Kyrkornas världsråd som arbetar med interreligiösa frågor på olika sätt och nivåer över världen.

Sedan början av 1980-talet har det internationella arbetet samarbetat med PROCMURA (Program for Christian Muslim Relations in Africa). PROCMURA är en kristen organisation som arbetar för konstruktiva relationer mellan kristna och muslimer genom att främja fred, rättvisa, grannsämja, försoning samt omsorg för miljön. (<https://procmura-prica.org/index.php/en/>)

Utskottets överväganden

Religionsdialog

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att motion 2021:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Utskottet anser att det redan finns nödvändiga dokument och skrifter i arbetet med religionsdialog för församlingarna. Det gäller främst biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext* och teologiska kommitténs skrift *Sann mot sig själv – öppen mot andra*. Utskottet konstaterar att även bakgrundsbeskrivningen ovan och läronämndens yttrande 2021:5y ger fylliga svar till det som efterfrågas i motionen.

I *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* (KS 2020-1140), som kyrkostyrelsen antog i december 2020, noteras att interreligiös samverkan och interreligiösa råd har varit och är viktiga i arbetet med att stärka religionsfrihet och motverka olika former av religiös diskriminering. De interreligiösa råden lokalt och nationellt, som byggts upp under de senaste 20 åren, har varit viktiga såväl i vardag som i tider av kris. Plattformen visar även att det finns en förankrad religionsteologisk beredskap i många av Svenska kyrkans församlingar. Det finns dessutom stor erfarenhet av religionsdialog, stöd och erfarenheter att hämta från stiftskanslierna, i skrifter och i nätverk, både nationellt, regionalt och lokalt.

Utskottet föreslår därför att motion 2021:23 ska anses besvarad med vad utskottet anfört.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Gun Erikson, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Stig Axelsson, Niklas Larsson, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot ekumenikutskottets beslut att avslå motion 2021:23 till förmån för bifall för hela motionen.

Då det finns risk att det i interreligiösa dialoger lätt blir religionsblandning ser jag att det finns ett behov av att ta fram en handledning i religionsdialog som tydliggör syftet med dialogen, där den kristna tron och identiteten är i centrum. Det behövs tydligare handledning i hur man samtalar med människor som inte tror eller tillhör andra religioner om det unika i den kristna och tron på Jesus och vägen till Gud genom hans nåd.

Marcus Lagerroos

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:5y

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:5

Folkrätten i Israel och Palestina

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:27. Motionärerna vill uppdra till kyrkostyrelsen att låta granska den folkrättsliga situationen i Israel och Palestina utifrån framför allt FN:s apartheidkonvention och Romstadgans skrivning om apartheid. Utskottet menar att Svenska kyrkans arbete i Israel och Palestina är betydelsefullt för den folkrättsliga situationen. De ekumeniska allianserna har för närvarande inga planer på att göra en liknande granskning. Andra internationella organisationer har redan genomfört liknande granskningar. Utskottet föreslår kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:27.

Motionens förslag

Motion 2021:27 av Anna Karin Hammar m.fl., Folkrätten i Israel och Palestina

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att låta granska den folkrättsliga situationen i Israel och Palestina utifrån framför allt FN:s apartheidkonvention och Romstadgans skrivningar om apartheid.

Bakgrund

Svenska kyrkans relation till de palestinska kristna är djup och långvarig. Genom ekumenisk dialog och partnerskap i utvecklingsarbetet får Svenska kyrkan möta situationen i det Heliga landet och uppmaningar till den världsvida kyrkan om agerande för en rättvis fred i Israel och Palestina.

Act Svenska kyrkan stödjer palestinska och israeliska partner i deras arbete för bland annat fredlig samexistens, genusrättvisa och rätten till utbildning och hälsa. Genom förankrad policydialog förmedlas våra partners strävan efter en rättvis fred i Israel och Palestina till beslutsfattare i exempelvis Sverige och EU. Detta arbete sker tillsammans med Act Svenska kyrkans lokala partner, ofta i samverkan med de ekumeniska nätverken och alltid med folkrätten som grund. Vägledande i policydialogarbetet är Svenska kyrkans position för hållbar fred mellan Israel och Palestina (www.svenskakyrkan.se/svenska-kyrkan-i-israel-och-palestina) där det uttrycks att Svenska kyrkan verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket och är framförhandlad av konfliktens parter.

I policydialogarbetet förlitar sig Svenska kyrkan på en samlad juridisk expertis i våra nätverk och i ställningstaganden om folkrättsliga frågor lutar Svenska kyrkan sig mot exempelvis EU, FN och internationella juridiska instanser.

När det gäller den specifika frågan om apartheid-begreppets tillämplighet på situationen i Israel och Palestina finns en bredd av analyser och åsikter, såväl juridiska som politiska.

På senare år, till följd av utvecklingen i området, har ett växande antal jurister, analytiker och människorättsgrupper kommit till slutsatsen att Israel gör sig skyldig till apartheid i hela eller delar av Israel och Palestina. Två exempel nämns i motionen: Human Rights Watch och den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem. Båda dessa menar att Israel gör sig skyldig till apartheid i hela Israel och Palestina. En annan israelisk människorättsorganisation, Yesh Din, undersöker i sin rapport, *The Occupation of the West Bank and the Crime of Apartheid: Legal Opinion* (www.yeshdin.org, 2020-07-09), enbart brottets förekomst på Västbanken. Det råder därmed inte enbart delade meningar om begreppets tillämpbarhet, utan även på vilket geografiskt område det är tillämbart. Samtliga tre rapporter analyserar tillämpbarheten av den juridiska termen "apartheid" utifrån kriterier inom internationell rätt (Apartheidkonventionen och Romstadgan), vilket inte bör förväxlas med historiska jämförelser med Sydafrika under 1970-talet, vilka också förekommer i debatten.

I en artikel argumenterar juristen Richard J. Goldstone emot tillämpbarheten av apartheid-begreppet (*Israel and the Apartheid Slander*, *Journal of Palestine Studies*, 2011). Han menar att kriterierna inte uppfylls i Israel, och inte heller på Västbanken även om "situationen är mer komplex" där. Detta eftersom det inte går att belägga någon avsikt att permanent vidmakthålla dominans av en grupp över en annan, vilket är ett av kriterierna för apartheid i Romstadgan.

Varken stater eller internationella organ har än så länge fastslagit att Israel utövar apartheid gentemot palestinierna på det sätt som man exempelvis slagit fast att det råder en ockupation och att bosättningarna strider mot internationell humanitär rätt. Detsamma gäller i huvudsak för de ekumeniska allianser Svenska kyrkan är medlem i. Frågan är omdiskuterad, vissa medlemmar börjar successivt använda begreppet och gör exempelvis uttalanden som säger att situationen liknar apartheid, medan andra avstår från att använda begreppet. Ett antal kyrkor, exempelvis amerikanska United Church of Christ och Sydafrikas kristna råd, har formella positioner som uttrycker att apartheid upprätthålls i Israel och Palestina. Varken Kyrkornas världsråd, ACT-alliansen eller Lutherska världsförbundet har någon position i den specifika frågan och använder i dagsläget inte begreppet apartheid i relation till Israel och Palestina.

I rapporten *Israel-Palestinakonfliktens påverkan på antisemitism i Sverige: världsbilder, delegitimering och tankestrukturer*, 2021 skriver Anders Persson:

Flera av IHRA:s exempel på antisemitism relaterade till Israel krockar med var den samtida debatten om IP-konflikten befinner sig just nu: diskussioner om Israel och apartheid, jämförelser med Israel och bosättarkolonialism, alltfler röster för lika rättigheter och en enstatslösning i IP-konflikten, en mer kritisk syn på sionism och så vidare. De flesta av de här debatterna har ännu inte nått Sverige, men lär göra det i framtiden.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:27.

Utskottet anser att situationen i Israel och Palestina är allvarlig och kräver fortsatt uppmärksamhet. Det arbete som Svenska kyrkan bedriver i området är betydelsefullt för den folkrättsliga situationen och har en långsiktig påverkan.

Varken Kyrkornas världsråd, Lutherska världsförbundet eller ACT-alliansen har för närvarande planer på att göra en liknande granskning av den folkrättsliga situationen i Israel och Palestina som motionärerna föreslår.

Om Svenska kyrkan skulle genomföra en granskning menar utskottet att den i så fall, om möjligt, skall göras av oberoende utredare i samverkan med globala ekumeniska organisationer, för att få den tyngd och de effekter som motionärerna önskar.

Därför föreslår utskottet att motion 2021:27 ska avslås.

Digitalt sammanträde Uppsala den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Jakob Sundmark, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Stig Axelsson, Karin Nodin, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Niklas Larsson, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Reservation till förmån för bifall till motion 2021:27 Folkrätten i Israel/Palestina.

När välrenommerade organisationer för mänskliga rättigheter som B'Tselem och Human Rights Watch hävdar att Israel är ansvarigt för en apartheidregim mellan Medelhavet och floden Jordan kan inte Svenska kyrkan förhålla sig passiv. Det är en moralisk skyldighet för Svenska kyrkan att ta ställning till huruvida anklagelserna är trovärdiga eller inte.

För Svenska kyrkan är det även en moralisk plikt att lyssna till de palestinska kristnas röst som redan 2017 bad medlemskyrkor i Kyrkornas världsråd att lyssna till de palestinska kristna organisationernas gemensamma vädjan att granska Israels maktutövning i termer av apartheid (Kairos Palestina II 2017, Open letter).

Apartheid är ett brott mot mänskligheten. Att inte låta granska förekommande apartheiddokumentation och den folkrättsliga situationen i Israel/Palestina med avseende på apartheid är ett svek mot alla som söker sanningen och som tror att Jesu ord om att Sanningen skall göra er fria gäller även i denna situation.

Granskningen av den folkrättsliga situationen i Israel och Palestina utifrån framför allt FN:s apartheidkonvention och Romstadgans skrivningar om apartheid kan ske på olika sätt. Det handlar mycket om en sammanvägning av sådant som redan rapporterats. Detta arbete kan vi, om så behövs, göra själva. Om så är möjligt kan det ske i samverkan med relevanta partner.

Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde och Anders Nihlgård

Särskild mening

Vi ansluter oss till reservationen.

*Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson,
Lars Rande och Birgitta Axelsson Edström*

Kyrkomötet Ekumenikutskottets betänkande 2021:6

Missionsuppdraget

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:44 med förslaget att missionsuppdraget inom det internationella arbetet tydliggörs med en särskild missionsavdelning och att Svenska kyrkan söker fördjupat samarbete med sina systerkyrkor. Utskottet konstaterar att såväl mission som arbete för fördjupat kyrkosamarbete bedrivs och föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns två reservationer och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2021:44 punkt 1,
2. avslå motion 2021:44 punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2021:44 av Berth Löndahl och Leif Nordlander, Missionsuppdraget

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att tydliggöra missionsuppdraget inom ramen för det internationella arbetet med en särskild missionsavdelning,
2. söka ett fördjupat samarbete med våra systerkyrkor.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:44 i Ln 2021:5y *bilaga*.

Bakgrund

Inom kyrkokansliet bedrivs det internationella och ekumeniska arbetet i nära samspel mellan flera avdelningar, utifrån de utgångspunkter som kyrkomötes- och kyrkostyrelsebeslut anger. Kyrkorelationer är en väsentlig del av detta arbete.

Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan

I *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* (KS2020-1140, antagen av kyrkostyrelsen 2020-12-16) står att Svenska kyrkan deltar i Guds mission (*missio Dei*) med kristusbekännelsen i centrum och i partnerskap med bland annat Lutherska världsförbundet. Svenska kyrkan prioriterar därvid särskilt att

verka för ett intensifierat samarbete med LVF och dess medlemskyrkor, särskilt i relation till fältet teologisk utbildning samt vill bidra till att arbetet med genusrättvisa, policydialog, ungdomar/unga vuxna, ekumenisk dialog och interreligiös samverkan ytterligare förstärks.

Svenska kyrkans kyrkorelationer

Svenska kyrkan har kyrkorelationer av olika slag. Full kyrkogemenskap föreligger mellan medlemskyrkorna i Lutherska världsförbundet, med Oberoende filippinska kyrkan, De gammalkatolska kyrkorna av Utrechtunionen och Tysklands evangeliska kyrka samt inom Borgågemenskapen (anglikanska och lutherska kyrkor huvudsakligen i Norden, Baltikum och på de brittiska öarna). Därutöver finns även andra samarbetsavtal och historiska relationer.

Samtliga stift har någon typ av relation till stift eller kyrkor inom Lutherska världsförbundet i Afrika, Centralamerika och/eller Mellanöstern, ett par stift har därutöver också vänrelationer med anglikanska stift i Afrika. De gemensamma biskopsmöten som 2015 och 2019 samlade biskopar från Svenska kyrkan och Evangelisk-lutherska kyrkan i Tanzania skapade och underhöll kontaktytor. Ett svåröverblickbart antal vänförsamlingsrelationer hör också till bilden. Alla dessa kontakter bidrar i denna del av fullgörandet av Guds mission, vilket enligt plattformen för ekumenik och interreligiös samverkan ”lika mycket [utmanar] den egna självförståelsen som kyrkornas praktiska samverkan och ömsesidiga beroende av varandra”.

Prioritering teologisk utbildning

Enligt dokumentet Strategi för teologisk utbildning i en global kontext (KS2020-1111, antaget av kyrkostyrelsen 2020-10-28) hör den teologiska utbildningen samman med ”övrig ekumenisk och internationell samverkan”. Utöver redan anförda prioriteringar är det viktigt för Svenska kyrkan att stödja teologisk utbildning som möjliggör utveckling av kontextuell teologi. Av strategin framgår vidare att Svenska kyrkan vill främja ömsesidiga lärarutbyten, med såväl utsänd personal från Svenska kyrkan som periodvis undervisning genom lärare från systerkyrkor vid Svenska kyrkans utbildningsinstitut och vid stiftsarrangemang.

Såväl detta strategidokument som ovan nämnda plattform innebär möjligheter för systerkyrkor att utifrån sina behov och önskemål påverka hur Svenska kyrkan reflekterar kring och lever uppdraget att utöva mission.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor om mission har behandlats av kyrkomötet vid ett flertal tillfällen på senare år. Kyrkolivsutskottet redovisar i sitt betänkande 2018:5 Missionsuppdraget att ett drygt tjugotal motioner behandlats sedan 2009. Med anledning av motion 2018:59, som behandlades i betänkandet, hade ekumenikutskottet beretts möjlighet att yttra sig (Eu 2018:2y) och skriver i yttrandet att mission utgår från många centra i världen.

Under 2018 års kyrkomöte behandlade ekumenikutskottet motion 2018:53 Mission, missionärer och gemenskap. I den föreslogs överläggningar om det gemensamma missionsuppdraget med systerkyrkan i Tanzania, inom ramen för Act Svenska kyrkan. Utskottet konstaterade i sitt betänkande 2018:5, vid en tidpunkt när svensk-tanzaniskt biskopsmöte ägt rum vid ett tillfälle, ”att samverkan [...] fortfarande är rik och intensiv, även om den idag sker i andra former och på andra villkor än tidigare”. På utskottets förslag avslog kyrkomötet motionen.

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:44.

Utskottet vill tacka läronämnden för ett mycket klagörande yttrande, som tydliggör att motionen utgår från ett smalt missionsbegrepp. Såväl den föredragning av *Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan* som utskottet tagit del av som annat bakgrundsmaterial visar att mission i flera meningar bedrivs av Svenska kyrkan. Även den strävan efter fördjupat samarbete med systerkyrkorna som motionen efterlyser föreligger redan, bilateralt såväl som multilateralt. Att i detta läge bifalla motionen skulle inte bara förminska det arbete som finns utan skulle också föregripa pågående revision av den strategiska planen för Act Svenska kyrkan.

Utskottet motsätter sig ingalunda fördjupat kyrkosamarbete utan ser med stor glädje att såväl gällande styrdokument som pågående operativt arbete syftar till fördjupat kyrkosamarbete.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att motion 2021:44 avslås i sin helhet.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På ekumenikutskottets vägnar

Gun Eriksson, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Gun Eriksson, ordförande, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Katarina Glas, Celina Falk, Stig Axelsson, Jan Wahn, Niklas Larsson, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Inger Fredriksson, Emilia Persson, Gunilla Eldebro, Birgitta Axelsson Edström och Caroline Åkerhielm.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Vi vill anmäla reservation mot utskottets förslag om avslag av den andra att-satsen i motion 2021:44 till förmån för att den ska anses vara besvarad genom Svenska kyrkans arbete såsom beskrivet i Svenska kyrkans plattform för ekumenik och interreligiös samverkan (KS 2020-1140) samt Strategi för teologisk utbildning i en global kontext (KS 2020-1111) med mera. Ett avslag om fördjupad samverkan med systerkyrkor sänder signaler som talar emot själva essensen av ekumenik – nämligen den världsvida kyrkans synliga enhet i en försonad mångfald.

Celina Falk och Stig Axelsson

Reservation 2

Jag reserverar mig mot ekumenikutskottets beslut att avslå motion 2021:44 till förmån för bifall för hela motionen. Jag ställer mig positiv till motionen. Fokus för missionen

Eu 2021:6

bör dock vara i det område där avsaknaden för kyrkan och Gud är som mest avlägsen och här placerar sig vår del i världen som utmärkande. Fokus bör där av ligga på onådda områden i världen och Sverige där Europa bör få större fokus än idag i missionsuppdraget.

Marcus Lagerroos

Särskild mening

Jag vill anföra särskild mening i överensstämmelse med reservation 1.

Erik Ringheim

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:5y

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2021:7

Nätverk för mission

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2021:51, där motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska ta initiativ till ett nätverk som inventerar och sammanställer erfarenheter av evangelisation bland muslimer. Utskottet anser att *Support migration* och andra resursbanker som finns redan tillhandahåller värdefulla erfarenheter och material. Utskottet uppfattar inte heller att framgångsrika nätverk kan beslutas från nationell nivå. Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motionen.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:51.

Motionens förslag

Motion 2021:51 av Elisabeth Sandlund m.fl., Nätverk för mission

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta initiativ till ett nätverk för anställda och frivilliga i kyrkan som arbetar med evangelisation bland muslimer i syfte att inventera och sammanställa erfarenheter i en resursbank.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2021:51 i Ln 2021:5y, *bilaga*.

Bakgrund

I 2 kap. 1 § kyrkoordningen regleras församlingens uppgifter. I det första stycket anges att församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Det svenska samhället, i vilket denna uppgift ska fullgöras, är en mångkulturell och mångreligiös kontext. Uppgiften måste därför fullgöras under hänsynstagande också till interkulturella och interreligiösa aspekter. Bland dokument som bidrar med vägledning kan följande nämnas.

Biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös kontext*

I biskopsbrevet *De kyrkliga handlingarna i en mångreligiös text*, som 2019 utkom i reviderad upplaga, uttrycker Svenska kyrkans biskopar en missionsteologisk grundhållning bland annat genom följande:

Centralt i kristen tro är att kyrkan är kallad och sänd att dela Guds omsorg om hela världen, Guds mission: vår delaktighet i Guds strävan att göra skapelsen hel i alla dess relationer. I ljuset av evangeliet kan vi förstå kyrkans och församlingens sändning som en fortsättning på Jesu sändning: att tjäna, att förkunna evangelium, att befria, att i ord och handling vittna om Gud som skapar och upprättar, att hela och bota, att ge liv, fred och försoning. I mötet med människor av annan tro är det viktigt att inte utnyttja medmänniskans utsatthet för att ”vinna över” den andre till den kristna bekännelsen. [...] Samtidigt som kyrkan ska undvika att utnyttja medmänniskans utsatthet, är det viktigt att alltid vara tydlig med evangeliet om Jesus Kristus. Bekännelsen till den uppståndne är kyrkans hjärtpunkt. När öppenheten för den andre leder till otydlighet om den egna bekännelsen, är båda parter förlorare.

Biskopsbrevet erkänner i avsnittet ”en god relation till andra trossamfund”

en spänning, men inte en motsättning, mellan vittnesbörd och dialog. I det ekumeniska dokumentet *Kristet vittnesbörd i en mångreligiös värld* (2011), som antagits av såväl Kyrkornas världsråd som Påvliga Rådet för Interreligiös Dialog och Evangeliska Världsalliansen, är utgångspunkten att kristna med glädje ska följa uppmaningen ”(var) [...] alltid beredda att svara var och en som kräver besked om ert hopp. Men gör det ödmjukt och respektfullt i medvetande om er goda sak” (1 Petr. 3:15–16). Dokumentet uppmanar också till respekt och solidaritet med människor av annan tro. Syftet med dialog och samarbete med människor av annan tro är inte konversion. Varje ärligt samtal innehåller dock ett vittnesbörd om den egna troserfarenheten, och om någon vill bli kristen ska det finnas en tydlig väg att gå, där kyrkan erbjuder undervisning och dop. Konversionen kan givetvis gå i andra riktningen – och då får vi respektera den som valt en annan tro.

Charta Oecumenica

Dokumentet *Charta Oecumenica*, överlämnat till Europas kristenhet 2001 och framtaget gemensamt av romerska katoliker, ortodoxa, anglikaner, gammalkatoliker, lutheraner och reformerta, säger om kyrkornas gemensamma ”viktigaste uppgift [...] att i ord och handling tillsammans förkunna evangeliet till alla människors frälsning” att denna innefattar

– att tillerkänna varje människa friheten att utifrån sitt eget samvete välja religiös och kyrklig tillhörighet. Ingen får drivas till att konvertera genom moralisk påtryckning eller materiella fördelar. Ingen som av fri vilja konverterar får heller hindras att göra så.

Om relationerna till islam står i *Charta Oecumenica* följande:

Vi vill intensifiera umgänget mellan kristna och muslimer och kristen-muslims dialog på alla nivåer. Särskilt vill vi uppmuntra till samtal om tro på den ende Guden och om förståelse av mänskliga rättigheter.

Vi förbinder oss

– att möta muslimer med respekt,
– att samarbeta med muslimer i gemensamma angelägenheter.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Frågor om mission har behandlats i kyrkomötet vid ett flertal tillfällen på senare år. Kyrkolivsutskottets betänkande 2018:5 redovisar behandlingen av ett drygt tjugotal motioner sedan 2009 med huvudinriktning mission i Sverige. Det senaste tillfället var för tre år sedan då det hade inkommit två motioner i ämnet.

I den ena motionen, 2018:58, föreslogs att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att kartlägga hur församlingsinstruktioner beskriver och församlingar fullgör missionsuppdraget, redovisa goda exempel och utifrån dessa utarbeta förslag på missionsstrategier som hjälper människor komma till tro på Jesus och leva i kristen gemenskap. Kyrkolivsutskottet konstaterade att ansvaret ligger på församlingarna, som har mission som en del av sin grundläggande uppgift och uttryckte osäkerhet kring huruvida efterfrågad kartläggning skulle nå avsedd effekt. Utskottet hänvisade också till pågående verksamhet i programmet Lärande och undervisning, som utifrån sin utgångspunkt i undervisning också berör andra perspektiv, inte minst mission. Utskottet föreslog därför att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut.

I den andra motionen, 2018:59, föreslogs att kyrkostyrelsen skulle utreda hur befintliga och nya missionsinsatser skulle kunna implementeras i utanförskapsområdet och områden med hög invandring och att pengar skulle avsättas för en samlad nationell insats. Kyrkolivsutskottet föreslog att motionen skulle avslås och hänvisade till kyrkomötets beslut KmSkr 2016:21 om att uppdra till kyrkostyrelsen att utarbeta strategier för mission och undervisning av invandrare. Kyrkomötet beslutade enligt utskottets förslag.

I skrivelsen KsSkr 2018:3 redovisar kyrkostyrelsen att kyrkomötets skrivelse 2016:21 slutbehandlats genom att stödfunktionen Support migration, som finns tillgänglig för församlingarna via Svenska kyrkans intranät, innehåller material med olika relevanta perspektiv.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2021:51.

I likhet med De Ungas Kyrkomöte avvisar utskottet motionens ensidiga inriktning på muslimer, vilken utskottet finner problematisk. De resursbanker som finns (hemsidorna internwww.svenskakyrkan.se/supportmigration, <https://www.svenskakyrkan.se/asyl> sokande-konvertiter och utgivet material från *Framtiden bor hos oss*) tillhandahåller redan värdefulla erfarenheter och material. Även om resursbankerna kan behöva uppdateras är det inte motiverat att starta nya. Utskottets erfarenhet är dessutom att fungerande nätverk i första hand skapas på gräsrotsnivå.

Utskottet föreslår därför kyrkomötet att avslå motion 2021:51.

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Agneta Brendt, Klas Corbelius, Christian Bonde, Celina Falk, Stig Axelsson, Niklas Larsson, Jan Wahn, Marcus Lagerroos, Jerker Schmidt, Madelaine Erlandsson, Anders Nihlgård, Anders Novak och Anki Erdmann.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Erik Vikström, Veronica Litström, Britas Lennart Eriksson, Roland Samuelsson, Lars Rande, Erik Ringheim, Malin Attervåg, Inger Fredriksson, Gunilla Eldebro och Birgitta Axelsson Edström.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Jag vill tillägga följande särskilda yttrande till motionen. Det är positivt att Svenska kyrkans medlemmar och anställda ägnar sig åt mission och evangelisation. Att samla erfarenheter i en resursbank kan vara en god källa. Utifrån vad Bibeln anger ”Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar” borde dock denna avgränsning inte göras endast till muslimer som redan är gudstroende.

Därför bör i stället det glada budskapet om Jesus erbjudas hela det svenska folket i både lokalsamhället som i övriga landet.

Marcus Lagerroos

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:5y

Religionsdialog och mission

Läronämndens yttrande över motionerna 2021:15, 2021:23, 2021:29, 2021:44 och 2021:51

Kristna tror på en treenig Gud: skapare, frälsare och livgivare.

De apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelserna inleds alla med tron på en enda Gud, som har skapat himmel och jord. Därför är det angeläget för kristna att föra dialog med gudstillbedjare i olika traditioner.

Bekännelsen till Jesus Kristus är kyrkans hjärtpunkt. Kristnas kallelse är att göra honom känd, trodd och älskad. När trosbekännelsen beskriver Sonen som ”av samma väsen som Fadern” säger detta att tron på Jesus Kristus är förbunden med tron på Gud som skapare av alla människor.

Den heliga Anden kan ge sig till känna även i andra religiösa traditioner. Därför mognar Andens frukter (Galaterbrevet 5:22–23) också utanför kyrkans sammanhang. Samtidigt finns det anledning att vara vaksam, eftersom det finns livsfientlig religiositet både i och utanför kristna sammanhang.

Utvecklingen i Svenska kyrkan när det gäller relationen mellan mission och dialog är en del av en bred rörelse i den globala kristenheten som syftar till att förena kärleken till Kristus med tron på Gud som skapat alla människor.

Detta betonas exempelvis i det internationella ekumeniska dokumentet *Charta Oecumenica*, undertecknat av företrädare för de stora kyrkofamiljerna i Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) och Romersk-katolska kyrkan genom Europeiska biskopskonferensernas råd (CCEE):

Vi förbinder oss

- att erkänna människors och grupper religions- och samvetsfrihet och verka för att de såväl individuellt som gemensamt, privat som offentligt, får utöva sin religion eller livsåskådning inom ramen för gällande rättsregler,
- att vara öppna för samtal med alla människor av god vilja, att fullgöra gemensamma angelägenheter tillsammans med dem och vittna för dem om den kristna tron.

Begreppet ”mission” har använts på olika sätt i historien. I sitt yttrande Ln 2018:3y med hänvisning till Ln 2014:8y skriver läronämnden:

Kyrkan är redskap för Guds sändning som tar sig uttryck i församlingens uppdrag att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Detta är grunden för den missionsstrategi som ska förverkligas i varje församling och som tydliggörs i församlingsinstruktionen. Den utarbetas i samspel mellan stiftet och de lokala pastorala områdena.

Ordet mission har använts på olika sätt i kyrkans tradition. Mission kan beskrivas som uppdraget att delta i Guds mission, Guds verk i världen (*Missio Dei*). Ordet mission kan också användas om det mer specifika uppdraget att göra Jesus Kristus känd, trodd och älskad.

Det behöver alltså inte föreligga någon motsättning mellan att förkunna evangeliet om Kristus och att bejaka religionsdialog. ”En sådan dialog är inte bara förenlig med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, utan även ett sätt att ge uttryck åt denna tro.” (Ln 2011:9y)

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winninge.